

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

به نام خداوند رحمتگر مهربان

تَبَارَكَ الَّذِي نَزَّلَ الْفُرْقَانَ عَلَى عَبْدِهِ لِيَكُونَ لِلْعَالَمِينَ نَذِيرًا ﴿١﴾

فولادوند: بزرگ [و خجسته] است کسی که بر بنده خود فرقان [= کتاب جداسازنده حق از باطل] را نازل فرمود تا برای جهانیان هشداردهنده‌ای باشد

مکارم: زوال ناپذیر است و پر برکت است کسی که قرآن را بر بنده‌اش نازل کرد تا جهانیان را انداز کند (و از عذاب و کیفر الهی بترساند).

الَّذِي لَهُ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَلَمْ يَتَّخِذْ وَلَدًا وَلَمْ يَكُنْ لَهُ شَرِيكٌ فِي الْمُلْكِ وَخَلَقَ كُلَّ شَيْءٍ فَقَدَرَهُ تَقْدِيرًا ﴿٢﴾

فولادوند: همان کس که فرمانروایی آسمانها و زمین از آن اوست و فرزندى اختيار نکرده و برای او شریکی در فرمانروایی نبوده است و هر چیزی را آفریده و بدان گونه که درخور آن بوده اندازه‌گیری کرده است

مکارم: خداوندی که حکومت و مالکیت آسمانها و زمین از آن اوست، و فرزندى برای خود انتخاب نکرد، و شریکی در حکومت و مالکیت ندارد، و همه چیز را آفرید و دقیقاً اندازه‌گیری نمود.

وَاتَّخَذُوا مِنْ دُونِهِ آلِهَةً لَّا يَخْلُقُونَ شَيْئًا وَهُمْ يُخْلَقُونَ وَلَا يَمْلِكُونَ لِأَنْفُسِهِمْ ضَرًّا وَلَا نَفْعًا وَلَا يَمْلِكُونَ مَوْتًا وَلَا حَيَاةً وَلَا نُشُورًا ﴿٣﴾

فولادوند: و به جای او خدایانی برای خود گرفته‌اند که چیزی را خلق نمی‌کنند و خود خلق شده‌اند و برای خود نه زیانی را در اختیار دارند و نه سودی را و نه مرگی را در اختیار دارند و نه حیاتی و نه رستاخیزی را

مکارم: آنها غیر از خداوند معبودانی برای خود برگزیدند، و معبودانی که چیزی را نمی‌آفرینند بلکه خودشان مخلوقند، مالک زیان و سود خود نیستند و نه مالک مرگ و حیات و رستاخیزشان.

وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا إِنْ هَذَا إِلَّا إِفْكٌ افْتَرَاهُ وَأَعَانَهُ عَلَيْهِ قَوْمٌ آخَرُونَ فَقَدْ جَاءُوا ظُلْمًا وَزُورًا ﴿٤﴾

فولادوند: و کسانی که کفر ورزیدند گفتند این [کتاب] جز دروغی که آن را برافته [چیزی] نیست و گروهی دیگر او را بر آن یاری کرده‌اند و قطعاً [با چنین نسبتی] ظلم و بهتانى به پیش آوردند

مکارم: و کافران گفتند: این فقط دروغی است که او ساخته، و گروهی دیگر او را بر این کار یاری داده‌اند. آنها (با این سخن)، ظلم و دروغ بزرگی را مرتکب شدند.

وَقَالُوا أَسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ اكْتَتَبَهَا فَهِيَ تُمْلَى عَلَيْهِ بُكْرَةً وَأَصِيلًا ﴿٥﴾

فولادوند: و گفتند افسانه‌های پیشینیان است که آنها را برای خود نوشته و صبح و شام بر او املا می‌شود
مکارم: و گفتند این همان افسانه‌های پیشینیان است که وی آنرا رونویس کرده، و هر صبح و شام بر او املا میشود.

قُلْ أَنْزَلَهُ الَّذِي يَعْلَمُ السِّرَّ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ إِنَّهُ كَانَ غَفُورًا رَحِيمًا ﴿٦﴾

فولادوند: بگو آن را کسی نازل ساخته است که راز نهایها را در آسمانها و زمین می‌داند و هموست که همواره آمرزنده مهربان است

مکارم: بگو: کسی آنرا نازل کرده است که اسرار آسمانها و زمین را میداند، او غفور و رحیم بوده و هست.

وَقَالُوا مَالِ هَذَا الرَّسُولِ يَأْكُلُ الطَّعَامَ وَيَمْشِي فِي الْأَسْوَاقِ لَوْلَا أَنْزَلَ إِلَيْهِ مَلَكٌ فَيَكُونُ مَعَهُ نَذِيرًا ﴿٧﴾

فولادوند: و گفتند این چه پیامبری است که غذا می‌خورد و در بازارها راه می‌رود چرا فرشته‌ای به سوی او نازل نشده تا همراه وی هشداردهنده باشد

مکارم: و گفتند چرا این رسول غذا می‌خورد؟ و در بازارها راه می‌رود؟ (نه سنت فرشتگان دارد و نه روش شاهان!) چرا فرشته‌ای بر او نازل نشده که همراه وی مردم را انذار کند؟ (و گواه صدق دعوت او باشد).

أَوْ يُلْقَى إِلَيْهِ كِتَابٌ أَوْ تَكُونَ لَهُ جَنَّةٌ يَأْكُلُ مِنْهَا وَقَالَ الظَّالِمُونَ إِنْ تَتَّبِعُونَ إِلَّا رَجُلًا مَسْحُورًا ﴿٨﴾

فولادوند: یا گنجی به طرف او افکنده نشده یا باغی ندارد که از [بار و ب ر] آن بخورد و ستمکاران گفتند جز مردی افسون‌شده را دنبال نمی‌کنید

مکارم: یا گنجی از آسمان برای او فرستاده شود یا باغی داشته باشد که از (میوه) (و امرار معاش کند) و ستمگران گفتند شما تنها از يك انسان مجنون پیروی میکنید!

انظُرْ كَيْفَ ضَرَبُوا لَكَ الْأَمْثَالَ فَضَلُّوا فَلَا يَسْتَطِيعُونَ سَبِيلًا ﴿٩﴾

فولادوند: بنگر چگونه برای تو مثلها زدند و گمراه شدند در نتیجه نمی‌توانند راهی بیابند

مکارم: ببین چگونه برای تو مثلها زدند و گمراه شدند، آنچنانکه قدرت پیدا کردن راه را ندارند!

تَبَارَكَ الَّذِي إِنْ شَاءَ جَعَلَ لَكَ خَيْرًا مِّنْ ذَلِكَ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ وَيَجْعَلْ لَكَ قُصُورًا ﴿١٠﴾

﴿١٠﴾

فولادوند: بزرگ [و خجسته] است کسی که اگر بخواهد بهتر از این را برای تو قرار می‌دهد باغهایی که جویبارها از زیر [درختان] آن روان خواهد بود و برای تو کاخها پدید می‌آورد

مکارم: زوال ناپذیر و بزرگ است خدائی که اگر بخواهد برای تو بهتر از این میدهد، باغهایی که از زیر درختانش نهرها جاری باشد و (اگر بخواهد) برای تو قصرهایی مجلل قرار میدهد.

بَلْ كَذَّبُوا بِالسَّاعَةِ وَأَعْتَدْنَا لِمَنْ كَذَّبَ بِالسَّاعَةِ سَعِيرًا ﴿١١﴾

فولادوند: [نه] بلکه [آنها] رستاخیز را دروغ خواندند و برای هر کس که رستاخیز را دروغ خواند آتش سوزان آماده کرده‌ایم.

مکارم: (اینها همه بهانه است) بلکه آنها قیامت را تکذیب کرده‌اند و ما برای کسی که قیامت را انکار کند آتش سوزانی مهیا کرده‌ایم.

إِذَا رَأَتْهُمْ مِنْ مَّكَانٍ بَعِيدٍ سَمِعُوا لَهَا تَغِيْظًا وَزَفِيرًا ﴿١٢﴾

فولادوند: چون [دوزخ] از فاصله‌ای دور آنان را ببیند خشم و خروشی از آن می‌شنوند.

مکارم: هنگامی که این آتش آنها را از دور می‌بیند صدای وحشتناک و خشم آلود او را که با نفس زدن شدید همراه است می‌شنوند.

وَإِذَا أَلْقَوْا مِنْهَا مَكَانًا ضَيِّقًا مُّقْرِنِينَ دَعَوْا هُنَالِكَ ثُبُورًا ﴿١٣﴾

فولادوند: و چون آنان را در تنگنایی از آن به زنجیر کشیده ببیندند آنجاست که مرگ [خود] را می‌خواهند.

مکارم: و هنگامی که در مکان تنگ و محدودی از آن افکنده می‌شوند، در حالی که در غل و زنجیرند، فریاد و اوایلای آنها بلند می‌شود!

لَا تَدْعُوا الْيَوْمَ ثُبُورًا وَاحِدًا وَادْعُوا ثُبُورًا كَثِيرًا ﴿١٤﴾

فولادوند: امروز يك بار هلاك [خود] را نخواهید و بسیار هلاك [خود] را خواهید.

مکارم: امروز یکبار و اوایلای نگوئید، بلکه بسیار و اوایلای سر دهید!

قُلْ أَدْلِكْ خَيْرٌ أَمْ جَنَّةُ الْخُلْدِ الَّتِي وَعَدَ الْمُتَّقُونَ كَانَتْ لَهُمْ جَزَاءً وَمَصِيرًا ﴿١٥﴾

فولادوند: بگو آیا این [عقوبت] بهتر است یا بهشت جاویدان که به پرهیزگاران وعده داده شده است که پاداش و سرانجام آنان است.

مکارم: بگو آیا این بهتر است یا بهشت جاویدانی که به پرهیزگاران وعده داده شده؟ بهشتی که پاداش اعمال آنها و قرارگاهشان است.

لَهُمْ فِيهَا مَا يَشَاءُونَ خَالِدِينَ كَانَ عَلَى رَبِّكَ وَعْدًا مَسْئُورًا ﴿١٦﴾

فولادوند: جاودانه هر چه خواهند در آنجا دارند پروردگار تو مسؤول [تحقق] این وعده است.

مکارم: هر چه خواهند در آنجا برای آنها فراهم است، جاودانه در آن خواهند ماند، این وعده‌ای است مسلم که پروردگارت بر عهده گرفته است.

وَيَوْمَ يُحْشَرُهُمْ وَمَا يَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ فَيَقُولُ أَأَنْتُمْ أَضَلَلْتُمْ عِبَادِي هَؤُلَاءِ أَمْ هُمْ ضَلُّوا السَّبِيلَ ﴿١٧﴾

فولادوند: و روزی که آنان را با آنچه به جای خدا می‌پرستند محشور می‌کند پس می‌فرماید آیا شما این بندگان مرا به بیراهه کشانید یا خود گمراه شدند

مکارم: به خاطر بیاور روزی را که همه آنها و معبودانی را که غیر از خدا پرستش می‌کردند جمع می‌کند، و به آنها می‌گوید: آیا شما این بندگان مرا گمراه کردید؟ یا خود گمراه شدند؟

قَالُوا سُبْحَانَكَ مَا كَانَ يَنْبَغِي لَنَا أَنْ نَتَّخِذَ مِنْ دُونِكَ مِنْ أَوْلِيَاءَ وَلَكِنْ مَتَّعْتَهُمْ وَآبَاءَهُمْ حَتَّى نَسُوا الذِّكْرَ وَكَانُوا قَوْمًا بُورًا ﴿١٨﴾

فولادوند: می‌گویند منزهی تو ما را نسزد که جز تو دوستی برای خود بگیریم ولی تو آنان و پدرانشان را برخوردار کردی تا [آنجا که] یاد [تو] را فراموش کردند و گروهی هلاک شده بودند

مکارم: آنها (در پاسخ) می‌گویند منزهی تو، برای ما شایسته نبود که غیر از تو اولیائی برگزینیم، ولی آنان و پدرانشان را از نعمتها برخوردار نمودی تا اینکه آنها (به جای شکر نعمت) یاد تو را فراموش کردند، و هلاک شدند.

فَقَدْ كَذَّبُواكُمْ بِمَا تَقُولُونَ فَمَا تَسْتَطِيعُونَ صَرْفًا وَلَا نَصْرًا وَمَنْ يَظْلِمُ مِّنْكُمْ نُدِقُهُ عَذَابًا كَبِيرًا ﴿١٩﴾

فولادوند: قطعاً [خدایانتان] در آنچه می‌گفتید شما را تکذیب کردند در نتیجه نه می‌توانید [عذاب را از خود] دفع کنید و نه [خود را] یاری نمایید و هر کس از شما شرك ورزد عذابی سهمگین به او می‌چشانیم

مکارم: (خداوند به آنها می‌گوید ببینید) این معبودان، شما در آنچه می‌گوئید تکذیب کردند اکنون قدرت ندارید عذاب الهی را بر طرف سازید یا از کسی یاری بطلبید، و هر کس از شما ظلم و ستم کند عذاب شدیدی به او می‌چشانیم!

وَمَا أَرْسَلْنَا قَبْلَكَ مِنَ الْمُرْسَلِينَ إِلَّا إِنَّهُمْ لَيَأْكُلُونَ الطَّعَامَ وَيَمْشُونَ فِي الْأَسْوَاقِ وَجَعَلْنَا بَعْضَكُمْ لِبَعْضٍ فِتْنَةً أَتَصْبِرُونَ وَكَانَ رَبُّكَ بَصِيرًا ﴿٢٠﴾

فولادوند: و پیش از تو پیامبران [خود] را نفرستادیم جز اینکه آنان [نیز] غذا می‌خوردند و در بازارها راه می‌رفتند و برخی از شما را برای برخی دیگر [وسيله] آزمایش قرار دادیم آیا شکیبایی می‌کنید و پروردگار تو همواره بیناست

مکارم: ما هیچیک از رسولان را پیش از تو نفرستادیم مگر اینکه غذا می‌خوردند و در بازارها راه می‌رفتند، و بعضی از شما را، وسیله امتحان بعض دیگر قرار دادیم، آیا صبر و شکیبایی می‌کنید؟ (و از عهده امتحانات بر می‌آئید) و پروردگار تو بصیر و بینا بوده و هست.

وَقَالَ الَّذِينَ لَا يَرْجُونَ لِقَاءَنَا لَوْلَا أُنزِلَ عَلَيْنَا الْمَلَائِكَةُ أَوْ نَرَى رَبَّنَا لَقَدِ اسْتَكْبَرُوا فِي أَنْفُسِهِمْ وَعَتَوْا عُتُوًّا كَبِيرًا ﴿٢١﴾

فولادوند: و کسانی که به لقای ما امید ندارند گفتند چرا فرشتگان بر ما نازل نشدند یا پروردگاران را نمی‌بینیم قطعاً در مورد خود تکبر ورزیدند و سخت‌سرکشی کردند

تکبر ورزیدند و سخت‌سرکشی کردند

شبکه‌ی رشد، شبکه‌ی ملی مدارس ایران

مکارم: و آنها که امیدی به لقای ما ندارند (و رستاخیز را انکار می‌کنند) می‌گویند: چرا فرشتگان بر ما نازل نمی‌شوند؟ و یا پروردگاران را با چشم خود نمی‌بینیم؟ آنها درباره خود تکبر ورزیدند و طغیان بزرگی کردند.

يَوْمَ يَرُونَ الْمَلَائِكَةَ لَا بُشْرَىٰ يَوْمَئِذٍ لِلْمُجْرِمِينَ وَيَقُولُونَ حَجْرًا مَّحْجُورًا ﴿٢٢﴾

فولادوند: روزی که فرشتگان را ببینند آن روز برای گناهکاران بشارتی نیست و می‌گویند دور و ممنوع [آید از رحمت خدا]

مکارم: (آنها به آرزوی خود می‌رسند) اما روزی که فرشتگان را می‌بینند روز بشارت مجرمان نخواهد بود! (بلکه روز مجازات و کیفر آنان است) و می‌گویند ما را امان دهید ما را معاف دارید.

وَقَدِمْنَا إِلَىٰ مَا عَمِلُوا مِنْ عَمَلٍ فَجَعَلْنَاهُ هَبَاءً مَّنْثُورًا ﴿٢٣﴾

فولادوند: و به هر گونه کاری که کرده‌اند می‌پردازیم و آن را [چون] گ ردی پراکنده می‌سازیم

مکارم: و ما به سراغ اعمالی که آنها انجام دادند می‌رویم و همه را همچون ذرات غبار پراکنده در هوا می‌کنیم!

أَصْحَابُ الْجَنَّةِ يَوْمَئِذٍ خَيْرٌ مُّسْتَقَرًّا وَأَحْسَنُ مَقِيلًا ﴿٢٤﴾

فولادوند: آن روز جایگاه اهل بهشت بهتر و استراحتگاهشان نیکوتر است

مکارم: بهشتیان در آن روز قرارگاهشان از همه بهتر، و استراحت گاهشان نیکوتر است!

وَيَوْمَ تَشْقُقُ السَّمَاءُ بِالْغَمَامِ وَنُزِّلَ الْمَلَائِكَةُ تَنْزِيلًا ﴿٢٥﴾

فولادوند: و روزی که آسمان با ابری سپید از هم می‌شکافتد و فرشتگان نزول یابند

مکارم: و به خاطر آور روزی را که آسمان با ابرها از هم شکافته می‌شود، و فرشتگان نازل می‌گردند.

الْمَلِكُ يَوْمَئِذٍ الْحَقُّ لِلرَّحْمَنِ وَكَانَ يَوْمًا عَلَى الْكَافِرِينَ عَسِيرًا ﴿٢٦﴾

فولادوند: آن روز فرمانروایی بحق از آن [خدای] رحمان است و روزی است که بر کافران بسی دشوار است

مکارم: حکومت در آن روز از آن خداوند رحمان است و آنروز روز سختی برای کافران خواهد بود.

وَيَوْمَ يَعَضُّ الظَّالِمُ عَلَى يَدَيْهِ يَقُولُ يَا لَيْتَنِي اتَّخَذْتُ مَعَ الرَّسُولِ سَبِيلًا ﴿٢٧﴾

فولادوند: و روزی است که ستمکار دستهای خود را می‌گزد [و] می‌گوید ای کاش با پیامبر راهی برمی‌گرفتم

مکارم: و به خاطر بیاور روزی را که ظالم دست خویش را از شدت حسرت به دندان می‌گزد و می‌گوید: ای کاش با رسول خدا راهی برگزیده بودم.

يَا وَيْلَتَىٰ لَيْتَنِي لَمْ أَتَّخِذْ فُلَانًا خَلِيلًا ﴿٢٨﴾

فولادوند: ای وای کاش فلانی را دوست [خود] نگرفته بودم

مکارم: ای وای بر من! کاش فلان (شخص گمراه) را دوست خود انتخاب نکرده بودم!

لَقَدْ أَضَلَّنِي عَنِ الذِّكْرِ بَعْدَ إِذٍ جَاءَنِي وَكَانَ الشَّيْطَانُ لِلْإِنْسَانِ خَذُولًا ﴿٢٩﴾

فولادوند: او [بود که] مرا به گمراهی کشانید پس از آنکه قرآن به من رسیده بود و شیطان همواره فروگذارنده انسان است
مکارم: او مرا از یاد حق گمراه ساخت، بعد از آنکه آگاهی به سراغ من آمده بود، و شیطان همیشه مخدول کننده انسان بوده است.

وَقَالَ الرَّسُولُ يَا رَبِّ إِنَّ قَوْمِي اتَّخَذُوا هَذَا الْقُرْآنَ مَهْجُورًا ﴿٣٠﴾

فولادوند: و پیامبر [خدا] گفت پروردگارا قوم من این قرآن را رها کردند
مکارم: پیامبر عرضه داشت: پروردگارا! این قوم من از قرآن دوری جستند.

وَكَذَلِكَ جَعَلْنَا لِكُلِّ نَبِيٍّ عَدُوًّا مِّنَ الْمُجْرِمِينَ وَكَفَىٰ بِرَبِّكَ هَادِيًا وَنَصِيرًا ﴿٣١﴾

فولادوند: و این گونه برای هر پیامبری دشمنی از گناهکاران قرار دادیم و همین بس که پروردگارت راهبر و یاور توست
مکارم: و اینگونه برای هر پیامبری دشمنی از مجرمان قرار دادیم، اما همین بس که خدا هادی و یاور تو است.

وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لَوْلَا نُزِّلَ عَلَيْهِ الْقُرْآنُ جُمْلَةً وَاحِدَةً كَذَلِكَ لِنُثَبِّتَ بِهِ فُؤَادَكَ وَرَتَّلْنَاهُ تَرْتِيلًا ﴿٣٢﴾

فولادوند: و کسانی که کافر شدند گفتند چرا قرآن یکجا بر او نازل نشده است این گونه [ما آن را به تدریج نازل کردیم] تا قلبت را به وسیله آن استوار گردانیم و آن را به آرامی [بر تو] خواندیم

مکارم: و کافران گفتند: چرا قرآن یکجا بر او نازل نمی‌شود؟ این بخاطر آنست که قلب تو را محکم داریم، و آن را تدریجا بر تو خواندیم.

وَلَا يَأْتُونَكَ بِمَثَلٍ إِلَّا جِئْنَاكَ بِالْحَقِّ وَأَحْسَنَ تَفْسِيرًا ﴿٣٣﴾

فولادوند: و برای تو مثلی نیاوردند مگر آنکه [ما] حق را با نیکوترین بیان برای تو آوردیم

مکارم: آنها هیچ مثلی برای تو نمی‌آورند مگر اینکه ما حق را برای تو می‌آوریم و تفسیری بهتر (و پاسخی دندان شکن که ناچار به تسلیم شوند).

الَّذِينَ يُحْشَرُونَ عَلَىٰ وُجُوهِهِمْ إِلَىٰ جَهَنَّمَ أُولَٰئِكَ شَرٌّ مَّكَانًا وَأَضَلُّ سَبِيلًا ﴿٣٤﴾

فولادوند: کسانی که به رو درافنده به سوی جهنم رانده می‌شوند آنان بدترین جای و گم‌ترین راه را دارند
مکارم: آنها که بر صورتهایشان به سوی جهنم محشور می‌شوند بدترین محل را دارند و گمراه‌ترین افرادند!

وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَىٰ الْكِتَابَ وَجَعَلْنَا مَعَهُ أَخَاهُ هَارُونَ وَزِيرًا ﴿٣٥﴾

فولادوند: و به یقین [ما] به موسی کتاب [آسمانی] عطا کردیم و برادرش هارون را همراه او دستیار[ش] گردانیدیم

مکارم: ما به موسی کتاب آسمانی دادیم، و برادرش هارون را برای کمک همراهش ساختیم.

فَقُلْنَا اذْهَبَا إِلَى الْقَوْمِ الَّذِينَ كَذَبُوا بِآيَاتِنَا فَدَمَّرْنَا هُمْ تَدْمِيرًا ﴿٣٦﴾

فولادوند: پس گفتیم هر دو به سوی قومی که نشانه‌های ما را به دروغ گرفتند بروید پس [ما] آنان را به سختی هلاک نمودیم

مکارم: و گفتیم به سوی این قوم که آیات ما را تکذیب کردند بروید (اما آنها به مخالفت برخاستند) و ما شدیداً آنها را در هم

کوبیدیم!

وَقَوْمَ نُوحٍ لَمَّا كَذَبُوا الرُّسُلَ أَغْرَقْنَاهُمْ وَجَعَلْنَاهُمْ لِنَّاسٍ آيَةً وَأَعْتَدْنَا لِلظَّالِمِينَ عَذَابًا أَلِيمًا ﴿٣٧﴾

فولادوند: و قوم نوح را آنگاه که پیامبران [خدا] را تکذیب کردند غرقشان ساختیم و آنان را برای [همه] مردم عبرتی گردانیدیم و

برای ستمکاران عذابی پر درد آماده کرده‌ایم

مکارم: و قوم نوح را هنگامی که تکذیب رسولان کردند غرق نمودیم، و آنها را درس عبرتی برای مردم قرار دادیم، و برای ستمگران

عذاب دردناکی فراهم ساختیم.

وَعَادًا وَثَمُودَ وَأَصْحَابَ الرِّسِّ وَقُرُونًا بَيْنَ ذَلِكَ كَثِيرًا ﴿٣٨﴾

فولادوند: و [نیز] عادیان و ثمودیان و اصحاب رس و نسل‌های بسیاری میان این [جماعتها] را [هلاک کردیم]

مکارم: (همچنین) قوم عاد و ثمود و اصحاب الرس (گروهی که درخت صنوبر را میپرستیدند) و اقوام بسیار دیگری را که در این میان

بودند هلاک کردیم.

وَكُلًّا ضَرَبْنَا لَهُ الْأَمْثَالَ وَكُلًّا تَبَّرْنَا تَتْبِيرًا ﴿٣٩﴾

فولادوند: و برای همه آنان مثلها زدیم و همه را زیر و زب ر کردیم

مکارم: و برای هر يك از آنها مثلها زدیم و (چون سودی نداد) هر يك از آنها را در هم شکستیم و هلاک کردیم.

وَلَقَدْ آتَوْا عَلَى الْقَرْيَةِ الَّتِي أَمْطَرَتِ مَطَرَ السَّوِّءِ أَفَلَمْ يَكُونُوا يَرَوْنَهَا بَلْ كَانُوا لَا يَرْجُونَ نُشُورًا ﴿٤٠﴾

فولادوند: و قطعاً بر شهری که باران بلا بر آن بارانده شد گذشته‌اند مگر آن را ندیده‌اند [چرا] ولی امید به زنده‌شدن ندارند

مکارم: آنها از کنار شهری که باران شر (بارانی از سنگ‌های آسمانی) بر آن باریده بود (دیوار قوم لوط) گذشتند، آیا آنرا ندیدند؟ (آری

دیدند ولی آنها به رستخیز ایمان ندارند.

وَإِذَا رَأَوْكَ إِذٍ يَتَخِدُونَكَ إِِلَّا هُزُوعًا أَهَذَا الَّذِي بَعَثَ اللَّهُ رَسُولًا ﴿٤١﴾

فولادوند: و چون تو را ببینند جز به ریشخندت نگیرند [که] آیا این همان کسی است که خدا او را به رسالت فرستاده است

مکارم: و هنگامی که تو را می‌بینند تنها به باد استهزایت می‌گیرند (سخن منطقی که ندارند می‌گویند): آیا این کسی است که

خدا او را به عنوان رسول مبعوث کرده است؟!

إِنْ كَادَ لَيُضِلُّنَا عَنْ آلِهَتِنَا لَوْلَا أَنْ صَبَرْنَا عَلَيْهَا وَسَوْفَ يَعْلَمُونَ حِينَ يَرَوْنَ الْعَذَابَ مَنْ أَضَلُّ سَبِيلًا

﴿۴۲﴾

فولادوند: چیزی نمانده بود که ما را از خدایانمان اگر بر آن ایستادگی نمی‌کردیم منحرف کند و هنگامی که عذاب را می‌بینند به زودی خواهند دانست چه کسی گمراه‌تر است

مکارم: اگر ما بر پرستش خدایانمایان استقامت نکنیم بیم آن می‌رود که او ما را گمراه سازد! اما هنگامی که عذاب الهی را دیدند به زودی می‌فهمند چه کسی گمراه بوده است؟!

أَرَأَيْتَ مَنْ اتَّخَذَ إِلَهَهُ هَوَاهُ أَفَأَنْتَ تَكُونُ عَلَيْهِ وَكَيْلًا ﴿۴۳﴾

فولادوند: آیا آن کس که هوای [نفس] خود را معبود خویش گرفته است دیدی آیا [می‌توانی] ضامن او باشی

مکارم: آیا دیدی کسی را که هوای نفس خویش را معبود خود برگزیده است؟ آیا تو می‌توانی او را هدایت کنی؟ یا به دفاع از او برخیزی؟

أَمْ تَحْسَبُ أَنَّ أَكْثَرَهُمْ يَسْمَعُونَ أَوْ يَعْقِلُونَ إِنْ هُمْ إِلَّا كَالْأَنْعَامِ بَلْ هُمْ أَضَلُّ سَبِيلًا ﴿۴۴﴾

فولادوند: یا گمان داری که بیشترشان می‌شنوند یا می‌اندیشند آنان جز مانند ستوران نیستند بلکه گمراه‌ترند

مکارم: آیا گمان می‌بری اکثر آنها می‌شنوند یا می‌فهمند؟ آنها فقط همچون چهارپایانند بلکه گمراه‌تر!

أَلَمْ تَرَ إِلَى رَبِّكَ كَيْفَ مَدَّ الظِّلَّ وَلَوْ شَاءَ لَجَعَلَهُ سَاكِنًا ثُمَّ جَعَلْنَا الشَّمْسَ عَلَيْهِ دَلِيلًا ﴿۴۵﴾

فولادوند: آیا ندیده‌ای که پروردگارت چگونه سایه را گسترده است و اگر می‌خواست آن را ساکن قرار می‌داد آنگاه خورشید را بر آن دلیل گردانیدیم

مکارم: آیا ندیدی چگونه پروردگارت سایه را گسترده؟ و اگر می‌خواست آنرا ساکن قرار می‌داد، سپس خورشید را بر وجود آن دلیل قرار دادیم.

ثُمَّ قَبَضْنَاهُ إِلَيْنَا قَبْضًا يَسِيرًا ﴿۴۶﴾

فولادوند: سپس آن [سایه] را اندک اندک به سوی خود بازمی‌گیریم

مکارم: سپس آنرا آهسته جمع می‌کنیم.

وَهُوَ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ اللَّيْلَ لِبَاسًا وَالنَّوْمَ سُبَاتًا وَجَعَلَ النَّهَارَ نُشُورًا ﴿۴۷﴾

فولادوند: و اوست کسی که شب را برای شما پوششی قرار داد و خواب را [مایه] آرامشی و روز را زمان برخاستن [شما] گردانید

مکارم: او کسی است که شب را برای شما لباس قرار داد و روز را مایه حرکت و حیات!

وَهُوَ الَّذِي أَرْسَلَ الرِّيحَ بُشْرًا بَيْنَ يَدَيْ رَحْمَتِهِ وَأَنْزَلْنَا مِنَ السَّمَاءِ مَاءً طَهُورًا ﴿٤٨﴾

فولادوند: و اوست آن کس که بادها را نویدی پیشاپیش رحمت خویش [=باران] فرستاد و از آسمان آبی پاک فرود آوردیم

مکارم: و او کسی است که بادها را بشارتگرانی پیش از رحمتش فرستاد و از آسمان آبی پاک کننده نازل کردیم.

لِنُحْيِيَ بِهِ بَلْدَةً مَّيْتًا وَنُسْقِيَهُ مِمَّا خَلَقْنَا أَنْعَامًا وَأَنْسَابًا كَثِيرًا ﴿٤٩﴾

فولادوند: تا به وسیله آن سرزمینی پژمرده را زنده گردانیم و آن را به آنچه خلق کرده‌ایم از دامها و انسانهای بسیار بنوشانیم

مکارم: تا به وسیله آن سرزمین مرده را زنده کنیم، و آنرا برای نوشیدن در اختیار مخلوقاتی که آفریده‌ایم - چهارپایان و انسانهای بسیار - بگذاریم.

وَلَقَدْ صَرَّفْنَا فِيهِمْ لِيَذَكَّرُوا فَأَبَى أَكْثَرُ النَّاسِ إِلَّا كُفُورًا ﴿٥٠﴾

فولادوند: و قطعاً آن [پند] را میان آنان گوناگون ساختیم تا توجه پیدا کنند و [لی] بیشتر مردم جز ناسپاسی نخواستند

مکارم: ما این آیات را به صورتهای گوناگون در میان آنها قرار دادیم تا متذکر شوند ولی بیشتر مردم جز انکار و کفر کاری نکردند.

وَلَوْ شِئْنَا لَبَعَثْنَا فِي كُلِّ قَرْيَةٍ نَذِيرًا ﴿٥١﴾

فولادوند: و اگر می‌خواستیم قطعاً در هر شهری هشداردهنده‌ای برمی‌انگیزیم

مکارم: و اگر می‌خواستیم در هر شهر و دیاری پیامبری می‌فرستادیم.

فَلَا تُطِعِ الْكَافِرِينَ وَجَاهِدْهُمْ بِهِ جِهَادًا كَبِيرًا ﴿٥٢﴾

فولادوند: پس از کافران اطاعت مکن و با [الهام گرفتن از] قرآن با آنان به جهادی بزرگ پرداز

مکارم: بنابراین از کافران اطاعت مکن و به وسیله قرآن با آنها جهاد بزرگی بنما.

وَهُوَ الَّذِي مَرَجَ الْبَحْرَيْنِ هَذَا عَذْبٌ فُرَاتٌ وَهَذَا مِلْحٌ أُجَاجٌ وَجَعَلَ بَيْنَهُمَا بَرْزَخًا وَحِجْرًا مَّحْجُورًا

﴿٥٣﴾

فولادوند: و اوست کسی که دو دریا را موج‌زنان به سوی هم روان کرد این یکی شیرین [و] گوارا و آن یکی شور [و] تلخ است و

میان آن دو مانع و حریمی استوار قرار داد

مکارم: و او کسی است که دو دریا را در کنار هم قرار داد یکی گوارا و شیرین و دیگری شور و تلخ و در میان آنها برزخی قرار داد تا

با هم مخلوط نشوند (گوئی هر يك به دیگری می‌گوید) دور باش و نزدیک نیا!

وَهُوَ الَّذِي خَلَقَ مِنَ الْمَاءِ بَشَرًا فَجَعَلَهُ نَسَبًا وَصِهْرًا وَكَانَ رَبُّكَ قَدِيرًا ﴿٥٤﴾

فولادوند: و اوست کسی که از آب بشری آفرید و او را [دارای خویشاوندی] نسبی و دامادی قرار داد و پروردگار تو همواره تواناست

مکارم: او کسی است که از آب انسانی را آفرید او را نسب و سبب قرار داد (و نسل او را از این دو طریق گسترش داد) و پروردگار تو همواره قادر است.

وَيَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَنْفَعُهُمْ وَلَا يَضُرُّهُمْ وَكَانَ الْكَافِرُ عَلَىٰ رَبِّهِ ظَهِيرًا ﴿٥٥﴾

فولادوند: و غیر از خدا چیزی را می‌پرستند که نه سودشان می‌دهد و نه زیانشان می‌رساند و کافر همواره در برابر پروردگار خود همپشت [شیطان] است

مکارم: آنها غیر از خدا چیزهایی را می‌پرستند که نه به آنها سودی می‌رساند و نه زیانی، و کافران در برابر پروردگارشان (در طریق کفر) کمک کار یکدیگرند.

وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا مُبَشِّرًا وَنَذِيرًا ﴿٥٦﴾

فولادوند: و تو را جز بشارتگر و بیم‌دهنده نفرستادیم

مکارم: ما تو را جز به عنوان بشارت دهنده و انداز کننده نفرستادیم.

قُلْ مَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ إِلَّا مَنْ شَاءَ أَنْ يَتَّخِذَ إِلَىٰ رَبِّهِ سَبِيلًا ﴿٥٧﴾

فولادوند: بگو بر این [رسالت] اجری از شما طلب نمی‌کنم جز اینکه هر کس بخواهد راهی به سوی پروردگارش [در پیش] گیرد
مکارم: بگو من در برابر ابلاغ این آئین هیچگونه پاداشی از شما مطالبه نمی‌کنم، تنها پاداش من این است که کسانی بخواهند راهی به سوی پروردگارشان برگزینند.

وَتَوَكَّلْ عَلَىٰ الْحَيِّ الَّذِي لَا يَمُوتُ وَسَبِّحْ بِحَمْدِهِ وَكَفَىٰ بِهِ بُذُوبِ عِبَادِهِ خَبِيرًا ﴿٥٨﴾

فولادوند: و بر آن زنده که نمی‌میرد توکل کن و به ستایش او تسبیح گوی و همین بس که او به گناهان بندگانش آگاه است
مکارم: و توکل بر خداوندی کن که هرگز نمی‌میرد، و تسبیح و حمد او به جای آور، و همین بس که او از گناهان بندگانش آگاه است.

الَّذِي خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَىٰ عَلَى الْعَرْشِ الرَّحْمَنُ فَاسْأَلْ بِهِ خَبِيرًا ﴿٥٩﴾

فولادوند: همان کسی که آسمانها و زمین و آنچه را که میان آن دو است در شش روز آفرید آنگاه بر عرش استیلا یافت رحمتگر عام [اوست] در باره وی از خبرهای پیرس [که می‌داند]

مکارم: او خدائی است که آسمانها و زمین و آنچه را در میان ایندو است در شش روز (شش دوران) آفرید، سپس بر عرش قدرت

قرار گرفت (و به تدبیر جهان پرداخت) او خداوند رحمن است از او بخواه که از همه چیز آگاه است.

وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ اسْجُدُوا لِلرَّحْمَنِ قَالُوا وَمَا الرَّحْمَنُ أَنَسْجُدُ لِمَا تَأْمُرُنَا وَزَادَهُمْ نُفُورًا ﴿٦٠﴾

فولادوند: و چون به آنان گفته شود [خدای] رحمان را سجده کنید می‌گویند رحمان چیست آیا برای چیزی که ما را [بدان] فرمان می‌دهی سجده کنیم و بر رمیدنشان می‌افزاید

مکارم: و هنگامی که به آنها گفته شود برای خداوند رحمان سجده کنید می‌گویند رحمان چیست؟! (ما اصلا رحمن را نمی‌شناسیم) ما برای چیزی سجده کنیم که تو به ما دستور می‌دهی. (این سخن را می‌گویند) و بر نفرتشان افزوده می‌شود!

تَبَارَكَ الَّذِي جَعَلَ فِي السَّمَاءِ بُرُوجًا وَجَعَلَ فِيهَا سِرَاجًا وَقَمَرًا مُنِيرًا ﴿٦١﴾

فولادوند: [فرخنده و] بزرگوار است آن کسی که در آسمان برجهایی نهاد و در آن چراغ و ماهی نوربخش قرار داد

مکارم: جاودان و پر برکت است آن خدائی که در آسمانها برجهایی قرار داد، و در میان آن چراغ روشن و ماه نور بخشی آفرید.

وَهُوَ الَّذِي جَعَلَ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ خِلْفَةً لِّمَنۢ أَرَادَ أَنۢ يَذَّكَّرَ أَوْ أَرَادَ شُكُورًا ﴿٦٢﴾

فولادوند: و اوست کسی که برای هر کس که بخواهد عبرت گیرد یا بخواهد سپاسگزاری نماید شب و روز را جانشین یکدیگر گردانید

مکارم: او کسی است که شب و روز را جانشین یکدیگر قرار داد برای آنها که بخواهند متذکر شوند یا شکرگزاری کنند.

وَعِبَادُ الرَّحْمَنِ الَّذِينَ يَمْشُونَ عَلَى الْأَرْضِ هَوْنًا وَإِذَا خَاطَبَهُمُ الْجَاهِلُونَ قَالُوا سَلَامًا ﴿٦٣﴾

فولادوند: و بندگان خدای رحمان کسانی‌اند که روی زمین به نرمی گام برمی‌دارند و چون نادانان ایشان را طرف خطاب قرار دهند به ملایمت پاسخ می‌دهند

مکارم: بندگان خاص خداوند رحمن آنها هستند که با آرامش و بیتکبر بر زمین راه می‌روند و هنگامی که جاهلان آنها را مخاطب سازند به آنها سلام می‌گویند (و با بیاعتنائی و بزرگواری می‌گذرند).

وَالَّذِينَ يَبِيتُونَ لِرَبِّهِمْ سُجَّدًا وَقِيَامًا ﴿٦٤﴾

فولادوند: و آنانند که در حال سجده یا ایستاده شب را به روز می‌آورند

مکارم: آنها کسانی هستند که شبانگاه برای پروردگارشان سجده و قیام می‌کنند.

وَالَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَا اصْرِفْ عَنَّا عَذَابَ جَهَنَّمَ إِنَّ عَذَابَهَا كَانَ غَرَامًا ﴿٦٥﴾

فولادوند: و کسانی‌اند که می‌گویند پروردگارا عذاب جهنم را از ما بازگردان که عذابش سخت و دایمی است

مکارم: آنها کسانی هستند که می‌گویند پروردگارا عذاب جهنم را از ما بر طرف گردان که عذابش سخت و پر دوام است!

إِنَّهَا سَاءَتْ مُسْتَقَرًّا وَمُقَامًا ﴿٦٦﴾

فولادوند: و در حقیقت آن بد قرارگاه و جایگاهی است

مکارم: آن بد جایگاه و بد محل اقامتی است.

وَالَّذِينَ إِذَا أَنْفَقُوا لَمْ يُسْرِفُوا وَلَمْ يَقْتُرُوا وَكَانَ بَيْنَ ذَلِكَ قَوَامًا ﴿٦٧﴾

فولادوند: و کسانی‌اند که چون انفاق کنند نه ولخرجی می‌کنند و نه تنگ می‌گیرند و میان این دو [روش] حد وسط را برمی‌گزینند

مکارم: آنها کسانی هستند که هر گاه انفاق کنند نه اسراف می‌کنند و نه سختگیری، بلکه در میان ایندو حد اعتدالی دارند.

وَالَّذِينَ لَا يَدْعُونَ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ وَلَا يَقْتُلُونَ النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ وَلَا يَزْنُونَ وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ يَلْقَ أَثَامًا ﴿٦٨﴾

فولادوند: و کسانی‌اند که با خدا معبودی دیگر نمی‌خوانند و کسی را که خدا [خونش را] حرام کرده است جز به حق نمی‌کشند

و زنا نمی‌کنند و هر کس اینها را انجام دهد سزایش را ریافت خواهد کرد

مکارم: آنها کسانی هستند که معبود دیگری را با خداوند نمی‌خوانند، و انسانی را که خداوند خونش را حرام شمرده جز به حق

به قتل نمی‌رسانند، و زنا نمی‌کنند، و هر کس چنین کند مجازاتش را خواهد دید.

يُضَاعَفْ لَهُ الْعَذَابُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَيَخْلُدْ فِيهِ مُهَانًا ﴿٦٩﴾

فولادوند: برای او در روز قیامت عذاب دو چندان می‌شود و پیوسته در آن خوار می‌ماند

مکارم: چنین کسی عذاب او در قیامت مضاعف می‌گردد، و با خواری همیشه در آن خواهد ماند.

إِلَّا مَنْ تَابَ وَآمَنَ وَعَمِلَ عَمَلًا صَالِحًا فَأُولَئِكَ يُبَدِّلُ اللَّهُ سَيِّئَاتِهِمْ حَسَنَاتٍ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا ﴿٧٠﴾

فولادوند: مگر کسی که توبه کند و ایمان آورد و کار شایسته کند پس خداوند بدیهایشان را به نیکیها تبدیل می‌کند و خدا همواره

آمرزنده مهربان است

مکارم: مگر کسی که توبه کند و ایمان آورد و عمل صالح انجام دهد که خداوند گناهان این گروه را به حسنات تبدیل می‌کند. و

خداوند آمرزنده و مهربان است.

وَمَنْ تَابَ وَعَمِلَ صَالِحًا فَإِنَّهُ يَتُوبُ إِلَى اللَّهِ مَتَابًا ﴿٧١﴾

فولادوند: و هر کس توبه کند و کار شایسته انجام دهد در حقیقت به سوی خدا بازمی‌گردد

مکارم: و کسی که توبه کند و عمل صالح بجا آورد به سوی خدا بازگشت می‌کند (و پاداش خود را از او می‌گیرد).

وَالَّذِينَ لَا يَشْهَدُونَ الزُّورَ وَإِذَا مَرُّوا بِاللَّغْوِ مَرُّوا كِرَامًا ﴿٧٢﴾

فولادوند: و کسانی‌اند که گواهی دروغ نمی‌دهند و چون بر لغو بگذرند با بزرگواری می‌گذرند

مکارم: آنها کسانی هستند که شهادت به باطل نمی‌دهند (و در مجالس باطل شرکت نمی‌کنند) و هنگامی که با لغو و بیهودگی برخورد کنند بزرگوارانه از آن می‌گذرند.

وَالَّذِينَ إِذَا ذُكِّرُوا بِآيَاتِ رَبِّهِمْ لَمْ يَخِرُّوا عَلَيْهَا صُمًّا وَعُمْيَانًا ﴿٧٣﴾

فولادوند: و کسانی‌اند که چون به آیات پروردگارشان تذکر داده شوند کر و کور روی آن نمی‌افتند

مکارم: آنها کسانی هستند که هر گاه آیات پروردگارشان به آنها گوشزد شود کر و کور روی آن نمی‌افتند!

وَالَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَا هَبْ لَنَا مِنْ أَزْوَاجِنَا وَذُرِّيَّاتِنَا قُرَّةَ أَعْيُنٍ وَاجْعَلْنَا لِلْمُتَّقِينَ إِمَامًا ﴿٧٤﴾

فولادوند: و کسانی‌اند که می‌گویند پروردگارا به ما از همسران و فرزندانمان آن ده که مایه روشنی چشمان [ما] باشد و ما را پیشوای پرهیزگاران گردان

مکارم: آنها کسانی هستند که می‌گویند پروردگارا از همسران و فرزندان ما، مایه روشنی چشم ما قرار ده و ما را پیشوای پرهیزگاران بنما!

أُولَئِكَ يُجْزَوْنَ الْعُرْفَةَ بِمَا صَبَرُوا وَيُلَقَّوْنَ فِيهَا تَحِيَّةً وَسَلَامًا ﴿٧٥﴾

فولادوند: اینانند که به پاس آنکه صبر کردند غرفه [های بهشت را] پاداش خواهند یافت و در آنجا با سلام و درود مواجه خواهند شد

مکارم: آنها هستند که درجات عالی بهشت در برابر شکیباییشان به آنان پاداش داده می‌شود. و در آن با تحیت و سلام روبرو می‌شوند.

خَالِدِينَ فِيهَا حَسَنَاتٌ مُسْتَقَرًّا وَمُقَامًا ﴿٧٦﴾

فولادوند: در آنجا جاودانه خواهند ماند چه خوش قرارگاه و مقامی

مکارم: جاودانه در آن خواهند ماند، چه قرارگاه خوب و چه محل اقامت جالبی!

قُلْ مَا يَعْبَأُ بِكُمْ رَبِّي لَوْلَا دُعَاؤُكُمْ فَقَدْ كَذَّبْتُمْ فَسَوْفَ يَكُونُ لِزَامًا ﴿٧٧﴾

فولادوند: بگو اگر دعای شما نباشد پروردگرم هیچ اعتنایی به شما نمی‌کند در حقیقت شما به تکذیب پرداخته‌اید و به زودی [عذاب بر شما] لازم خواهد شد

مکارم: بگو پروردگار من برای شما ارجی قائل نیست اگر دعای شما نباشد، شما (آیات خدا و پیامبران را) تکذیب کردید و دامان شما را خواهد گرفت و از شما جدا خواهد شد.